

EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 4. 2. 2025
COM(2025) 42 final

Odporúčanie

ROZHODNUTIE RADY,

ktorým sa Európska komisia poveruje zúčastniť sa v mene Európskej únie na rokovaníach o medzinárodnom nástroji, ktorým sa zriaďuje Medzinárodná komisia pre posudzovanie nárokov pre Ukrajinu

DÔVODOVÁ SPRÁVA

Týmto odporúčaním Komisia žiada Radu o poverenie na začatie rokovaní o medzinárodnom nástroji, ktorým sa zriaďuje Medzinárodná komisia pre posudzovanie nárokov pre Ukrajinu (ďalej len „nástroj, ktorým sa zriaďuje Komisia pre posudzovanie nárokov“), ktorá preskúma a posúdi oprávnené nároky zaznamenané v registri škôd, ku ktorým došlo v dôsledku agresie Ruskej federácie voči Ukrajine, ako aj rozhodne o oprávnenosti takýchto nárokov, a v každom prípade určí náležité odškodnenie.

1. KONTEXT NÁVRHU

• Dôvody a ciele návrhu

Valné zhromaždenie Organizácie Spojených národov prijalo 14. novembra 2022 rezolúciu ES-11/5¹ (ďalej len „rezolúcia Valného zhromaždenia OSN“) s názvom Ďalšie prostriedky nápravy a reparácie za agresiu proti Ukrajine, v ktorej Valné zhromaždenie uznalo, že Ruská federácia sa musí zodpovedať za akékoľvek porušenia medzinárodného práva na Ukrajine alebo voči Ukrajine vrátane jej agresie, ktorou sa porušuje Charta Organizácie Spojených národov, ako aj za akékoľvek porušenia medzinárodného humanitárneho práva a medzinárodného práva v oblasti ľudských práv, a že musí znášať právne dôsledky všetkých svojich medzinárodných protiprávných činov vrátane náhrady škôd za ujmu, a aj vrátane akejkoľvek škody, ktorá bola spôsobená takýmito činmi.

V uvedenej rezolúcii sa ďalej uznala potreba zriadiť v spolupráci s Ukrajinou medzinárodný mechanizmus na náhradu škody, straty alebo ujmy v dôsledku medzinárodných protiprávných činov Ruskej federácie na Ukrajine alebo voči Ukrajine, a odporučilo sa, aby členské štáty v spolupráci s Ukrajinou vytvorili medzinárodný register škôd, ktorý by slúžil ako listinný záznam dôkazov a informácií o nárokoch na náhradu škody, straty alebo ujmy spôsobenej všetkým dotknutým fyzickým a právnickým osobám, ako aj ukrajinskému štátu, v dôsledku medzinárodných protiprávných činov Ruskej federácie na Ukrajine alebo voči Ukrajine, ako aj na podporu a koordináciu zhromažďovania dôkazov.

V súlade s rezolúciou Valného zhromaždenia OSN štáty uplatnili stupňovitý prístup a rozhodli sa najprv zriadiť register, po čom majú nasledovať ďalšie prvky mechanizmu odškodňovania, konkrétne Komisia pre posudzovanie nárokov a fond na odškodnenie. Tento prístup sa odrazil v štatúte registra, v ktorom sa uznáva, že register vrátane jeho digitálnej platformy so všetkými údajmi o nárokoch a dôkazoch, ktoré sú v ňom zaznamenané, je chápaný ako prvá zložka mechanizmu odškodňovania, ktorý sa má zriadiť samostatným medzinárodným nástrojom v spolupráci s Ukrajinou².

Výbor ministrov Rady Európy prijal 12. mája 2023 uznesenie, ktorým sa ustanovuje Rozšírená parciálna dohoda o registri škôd spôsobených agresiou Ruskej federácie voči Ukrajine (ďalej len: „register škôd“ alebo „register“)³.

Register škôd, oznámený na 4. samite hláv štátov a predsedov vlád Rady Európy v Reykjavíku (16. – 17. mája 2023), slúži ako listinný záznam dôkazov a informácií o nárokoch na náhradu škody, straty alebo ujmy spôsobenej všetkým dotknutým fyzickým a právnickým osobám, ako aj

¹ Rezolúcia Valného zhromaždenia OSN A/RES/ES-11/5, OP2-OP4

² Dodatok k uzneseniu CM/Res(2023) z 12. mája 2023, Štatút registra škôd spôsobených agresiou Ruskej federácie voči Ukrajine, článok 2.5.

³ Uznesenie CM/Res(2023)3, ktorým sa ustanovuje Rozšírená parciálna dohoda o registri škôd spôsobených agresiou Ruskej federácie voči Ukrajine (prijaté Výborom ministrov 12. mája 2023 na 1466. zasadnutí zástupcov ministrov).

ukrajinskému štátu, 24. februára 2022 alebo po 24. februári 2022 na území Ukrajiny medzinárodnými protiprávnymi činmi Ruskej federácie na Ukrajine alebo voči Ukrajine.

Únia sa pripojila k rozšírenej parciálnej dohode o registri škôd ako zakladajúci pridružený člen prostredníctvom rozhodnutia Komisie prijatého 11. mája 2023 podľa článku 212 ZFEÚ⁴. Rada 22. júla 2024 prijala rozhodnutie o zmene postavenia Únie z pridruženého člena na účastníka⁵, čím opätovne potvrdila pevný záväzok Únie zúčastňovať sa na činnostiach registra, a to aj prostredníctvom platby ročného povinného príspevku.

Zriadením registra škôd Rada Európy a zakladatelia registra nadviazali na rezolúciu Valného zhromaždenia OSN.

Na ministerskej konferencii s názvom Obnova spravodlivosti pre Ukrajinu, ktorá sa konala 2. apríla 2024 a na ktorej register oficiálne začal svoju činnosť, sa zainteresované štáty dohodli, že vo vhodnom čase zorganizujú stretnutie s cieľom prediskutovať návrh nástroja o zriadení Komisie pre posudzovanie nárokov ako ďalšieho kroku smerom k mechanizmu odškodňovania pre Ukrajinu.

Sekretariát registra škôd následne pripravil „predbežný návrh“ nástroja, ktorým sa zriaďuje Komisia pre posudzovanie nárokov (ďalej len: „návrh nástroja“), a spolu s Ukrajinou a Holandskom zorganizoval prípravné stretnutia s cieľom vymeniť si predbežné názory na takýto návrh a jeho ďalšie revidované verzie (9. – 10. júla 2024, 12. – 13. septembra 2024, 13. – 15. novembra 2024 a 28. – 30. januára 2025). Na stretnutia bolo pozvaných 94 štátov, ktoré hlasovali za uvedenú rezolúciu Valného zhromaždenia OSN. Počas týchto stretnutí boli delegácie vyzvané, aby sa snažili získať mandát na účasť na budúcej diplomatickej konferencii s cieľom prijať a podpísať nástroj, ktorým sa zriaďuje Komisia pre posudzovanie nárokov, so zohľadnením skutočnosti, že môže mať formu právne záväzného medzinárodného nástroja.

V súlade s príslušnými ustanoveniami návrhu nástroja by Komisia pre posudzovanie nárokov mala byť správnym orgánom na preskúmanie a posudzovanie oprávnených nárokov a rozhodovanie o nich a na určenie výšky náležitého odškodnenia v každom prípade. Na tento účel sa v návrhu nástroja predpokladá, že práca registra sa má presunúť na Komisiu pre posudzovanie nárokov, a to aj vrátane zariadení a zdrojov na jeho administratívne budovanie.

Návrh nástroja bol vypracovaný za predpokladu, že ešte neexistuje konsenzus, pokiaľ ide o inštitucionálny rámec budúcej Komisie pre posudzovanie nárokov alebo jej fungovanie a riadenie. Na prípravných stretnutiach, ktoré sa doteraz konali, zúčastnené štáty rokovali o týchto možnostiach zriadenia Komisie pre posudzovanie nárokov: i) pod záštitou Rady Európy prostredníctvom dohovoru Rady Európy; ii) prostredníctvom samostatného medzinárodného nástroja, ktorým sa zriaďuje Komisia pre posudzovanie nárokov; iii) prostredníctvom samostatného medzinárodného nástroja, ktorým sa zriaďuje Komisia pre posudzovanie nárokov, ktorá by sa však spoliehala na administratívnu podporu Rady Európy (tzv. hybridný model). Očakáva sa však, že formálne rokovania o nástroji, ktorým sa zriaďuje Komisia pre posudzovanie nárokov, sa začnú do marca 2025.

Cieľom tohto odporúčania je preto zabezpečiť včasnú účasť Únie na nadchádzajúcich rokovaní o nástroji, ktorým sa zriaďuje Komisia pre posudzovanie nárokov, počas ktorých

⁴ C(2023) 3241, 11.5.2023.

⁵ Rozhodnutie Rady (EÚ) 2024/2045 z 22. júla 2024 o pozícii, ktorá sa má v mene Únie zaujať v orgánoch Rady Európy, pokiaľ ide o postavenie Európskej únie v Rozšírenej parciálnej dohode o registri škôd spôsobených agresiou Ruskej federácie voči Ukrajine, Ú. v. EÚ L, 2024/2045, 24.7.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2024/2045/oj>.

sa dohodne povaha takehoto nástroja, prvky Komisie pre posudzovanie nárokov a všetky príslušné pravidlá týkajúce sa jej rámca, riadenia a fungovania.

- **Súlady s existujúcimi ustanoveniami v tejto oblasti politiky**

Účasť Únie na rokovaní o nástroji, ktorým sa zriaďuje Komisia pre posudzovanie nárokov, je v súlade s jej záväzkom zabezpečiť, aby škody spôsobené agresiou Ruskej federácie voči Ukrajine a inými porušeniami medzinárodného práva Ruskou federáciou boli náležite odškodnené. Tento záväzok sa už preukázal účasťou Únie, najprv ako zakladajúceho pridruženého člena a potom ako účastníka, na rozšírenej parciálnej dohode, ktorou sa zriaďuje register škôd.

Účasť na zriadení Komisie pre posudzovanie nárokov navyše dopĺňa niekoľko iniciatív, ktoré boli od februára 2022 podniknuté na úrovni Únie a ktorých cieľom je zabezpečiť, aby Ruská federácia niesla zodpovednosť za svoju útočnú vojnu proti Ukrajine a aby boli jednotlivci zodpovední za medzinárodné trestné činy spáchané na Ukrajine a voči Ukrajine postavení pred súd. Únia predovšetkým umožnila zriadenie Medzinárodného centra pre stíhanie zločinu agresie voči Ukrajine (ICPA) v Eurojuste. Eurojust pomáha vnútroštátnym orgánom zapojeným do SVT a ICPA prostredníctvom svojej adresnej operačnej, technickej, logistickej a finančnej podpory, a to vrátane svojej databázy dôkazov najzávažnejších medzinárodných trestných činov. Súčasný návrh je takisto v súlade s účasťou Únie na medzinárodných fórach a štruktúrach zameraných na posilňovanie spolupráce medzi príslušnými vnútroštátnymi orgánmi, ktoré vyšetrujú medzinárodné trestné činy spáchané na Ukrajine a voči Ukrajine, a na zabezpečovanie, aby takéto trestné činy nezostali nepotrestané. Medzi tieto fóra patrí poradná skupina USA, Spojeného kráľovstva a EÚ pre zločiny krutosti, ktorá uľahčuje pomoc zo strany expertov pre Úrad generálneho prokurátora Ukrajiny, ako aj skupina pre dialóg, ktorá pôsobí ako medzinárodná koordinačná platforma pre iniciatívy týkajúce sa podpory kapacít Ukrajiny v oblasti vyšetřovania a súdneho stíhania, činnosti medzinárodných organizácií a organizácií občianskej spoločnosti.

- **Súlady s ostatnými politikami Únie**

Neochvejná podpora Ukrajiny zo strany Únie odráža spoločný záväzok dodržiavať demokratické zásady a chrániť medzinárodný poriadok založený na pravidlách a mier v Európe. Tento návrh je preto v súlade s ostatnými politikami Únie, ktorých cieľom je chrániť medzinárodný poriadok a mier v Európe, najmä v kontexte súčasnej útočnej vojny proti Ukrajine. Únia sa pripojila k registru škôd ako plný účastník, čo je v súlade s jej dlhodobou spoluprácou s Radou Európy v oblasti ľudských práv a základných slobôd, demokracie a právneho štátu.

Na dosiahnutie týchto cieľov sa nariadenie o Nástroji pre Ukrajinu⁶, prijaté na základe článku 212 ZFEÚ, zameriava na „podpor[u] iniciatív a orgánov a organizácií zapojených do podpory a presadzovania demokracie, medzinárodnej spravodlivosti a protikorupčného úsilia na Ukrajine“ [článok 3 písm. i)] a „posilnenie súladu s medzinárodným právom“ [článok 3 písm. h)].

Napokon, najmä s cieľom zabezpečiť mier, predchádzať konfliktom a posilniť medzinárodnú bezpečnosť, Únia v súlade s Chartou OSN prijala bezprecedentné množstvo reštriktívnych opatrení voči Ruskej federácii s cieľom zvýšiť náklady Ruskej federácie za jej nezákonné činnosti a zmariť jej schopnosť pokračovať vo svojej agresii. S cieľom posilniť presadzovanie reštriktívnych opatrení Únia okrem iného zriadila osobitnú skupinu pod názvom Freeze and Seize (Zmraziť a zaistiť) a prijala smernicu, ktorou sa harmonizuje vymedzenie porušenia

⁶ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/792 z 29. februára 2024, ktorým sa zriaďuje Nástroj pre Ukrajinu (Ú. v. EÚ L, 2024/792, 29.2.2024)

reštriktívnych opatrení Únie a ktorou sa harmonizujú trestné sankcie za takéto porušenia⁷. Komisia vymenovala vyslanca EÚ pre sankcie v záujme zabezpečenia nepretržitých diskusií na vysokej úrovni s tretími krajinami s cieľom zabrániť vyhýbaniu sa reštriktívnym opatreniam Únie alebo ich obchádzaniu, najmä v súvislosti s opatreniami prijatými voči Rusku, a uverejnila usmernenia pre vnútroštátne orgány a súkromné subjekty v súvislosti s výkladom príslušných pravidiel Únie v danej oblasti.

2. PRÁVNÝ ZÁKLAD, SUBSIDIARITA A PROPORCIONALITA

• Právny základ

V článku 218 ods. 3 ZFEÚ sa stanovuje, že Komisia predkladá „odporúčania Rade, ktorá prijme rozhodnutie poverujúce na začatie rokovaní a vymenúvajúce, v závislosti od predmetu predpokladanej dohody, vyjednávača alebo vedúceho negociačného tímu Únie“.

Podľa článku 218 ods. 4 ZFEÚ „Rada môže adresovať vyjednávačovi smernice a určiť osobitný výbor, po porade s ktorým sa musia viesť rokovania.“

Podľa ustálenej judikatúry Európskeho súdneho dvora⁸ hmotnoprávny základ závisí predovšetkým od cieľa a obsahu pripravovaného aktu. Ak pripravovaný akt sleduje dva ciele alebo obsahuje dve zložky a ak jeden z daných cieľov alebo jednu z daných zložiek možno určiť ako hlavnú, zatiaľ čo druhý cieľ alebo druhá zložka je len vedľajšia, právny akt musí byť založený na jedinom hmotnoprávnom základe, a to na tom, ktorý si vyžaduje hlavný alebo prevažujúci cieľ alebo zložka. Cieľom tohto odporúčania je zabezpečiť, aby bola Únia oprávnená zúčastňovať sa na rokovaniach o nástroji, ktorým sa zriaďuje Komisia pre posudzovanie nárokov.

Zriadenie Komisie pre posudzovanie nárokov má poskytnúť potrebnú technickú a finančnú pomoc tretej krajine, najmä Ukrajine, s cieľom zabezpečiť, aby Ruská federácia bola plne zodpovedná za svoju útočnú vojnu proti Ukrajine a aby sa náležite nahradili všetky škody, straty a ujmy spôsobené všetkým dotknutým fyzickým a právnickým osobám, ako aj ukrajinskému štátu vrátane jeho regionálnych a miestnych orgánov, štátom vlastnených alebo kontrolovaných subjektov v dôsledku medzinárodných protiprávných činov Ruskej federácie na Ukrajine alebo voči nej. Konečným cieľom nástroja, ktorým sa zriaďuje Komisia pre posudzovanie nárokov, je preto riešiť administratívne, finančné, procesné, právne a politické otázky Komisie pre posudzovanie nárokov, aby sa zabezpečilo, že Ruská federácia poskytne plnú náhradu škody, ako sa stanovuje v mandáte a funkcii Komisie pre posudzovanie nárokov v predbežnom návrhu medzinárodného nástroja a čo je v súlade s cieľom podľa článku 212 ZFEÚ. Bolo by to takisto v súlade s hmotnoprávnym základom rozhodnutia Rady o zmene postavenia Únie z pridruženého člena na účastníka v registri škôd, prijatého na základe článku 212 ZFEÚ, ako aj s plánovaným ročným príspevkom Únie pre Komisiu pre posudzovanie nárokov podľa nariadenia, ktorým sa zriaďuje Nástroj pre Ukrajinu, poskytujúcim finančnú pomoc rovnako na základe článku 212 ZFEÚ.

Z kontextu tejto iniciatívy a preambuly predbežného návrhu zároveň vyplýva, že plánovaná Komisia pre posudzovanie nárokov sleduje cieľ, ktorým je zabezpečiť dodržiavanie medzinárodného práva a vyvodit' voči Ruskej federácii zodpovednosť za jej protiprávne konanie. Ako dokazujú rezolúcie Valného zhromaždenia OSN uvedené v preambule návrhu nástroja, tento mechanizmus sa zriadi s cieľom reagovať na zločin agresie páchaný Ruskou federáciou voči

⁷ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1226 z 24. apríla 2024 o vymedzení trestných činov a sankcií za porušenie reštriktívnych opatrení Únie a zmene smernice (EÚ) 2018/1673, Ú. v. EÚ L, 2024/1226, 29.4.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1226/oj>.

⁸ Rozsudok Súdneho dvora (veľká komora) z 24. júna 2014, Európsky parlament proti Rade Európskej únie, C-658/11, body 55 – 57 a rozsudok Súdneho dvora vo veci C-130/10 Európsky parlament proti Rade Európskej únie, bod 80.

Ukrajine, čo je zjavným porušením článku 2 ods. 4 Charty OSN. Vytvorenie tohto mechanizmu bude teda takisto tvoriť súčasť úsilia medzinárodného spoločenstva o zabezpečenie medzinárodného mieru a bezpečnosti. Z perspektívy EÚ účasť na tomto mechanizme zodpovedá cieľom, ktoré podopierajú vonkajšiu činnosť EÚ, ako sa uvádza v článku 21 ods. 2 ZFEÚ.

Toto odporúčanie vychádza z článku 112 ZFEÚ v spojení s článkom 218 ods. 3 a 4 ZFEÚ a predpokladá vymenovanie Komisie za vyjednávača Únie.

- **Subsidiarita (v prípade inej ako výlučnej právomoci)**

V súlade s článkom 216 ods. 1 ZFEÚ účasť Únie na rokovaní o nástroji, ktorým sa zriaďuje Komisia pre posudzovanie nárokov, patrí do vonkajšej právomoci Únie.

Podľa článku 112 ods. 3 druhého pododseku ZFEÚ rokovaním Únie o medzinárodnej dohode nie je dotknutá právomoc členských štátov rokovať s medzinárodnými orgánmi a uzatvárať takéto dohody. Vzhľadom na spoločné ciele EÚ a jej členských štátov zabezpečiť, aby Ruská federácia zaplatila vojnové škody, je vhodné, aby sa na týchto rokovaníach zúčastnila tak Únia, ako aj tie členské štáty, ktoré sa tak rozhodnú.

- **Proporcionalita**

Ciele Únie v súvislosti s týmto návrhom, ako sú uvedené vyššie, možno dosiahnuť len účasťou Únie na rokovaní o nástroji, ktorým sa zriaďuje Komisia pre posudzovanie nárokov.

- **Výber nástroja**

Účasť Únie na rokovaní o nástroji, ktorým sa zriaďuje Komisia pre posudzovanie nárokov, sa musí stanoviť rozhodnutím Rady poverujúcim na začatie rokovaní, vymenúvajúcim vyjednávača Únie a adresujúcim smernice vyjednávačovi podľa článku 218 ods. 3 a 4 ZFEÚ.

3. VÝSLEDKY HODNOTENÍ EX POST, KONZULTÁCIÍ SO ZAJINTERESOVANÝMI STRANAMI A POSÚDENÍ VPLYVU

- **Hodnotenia ex post/kontroly vhodnosti existujúcich právnych predpisov**

Neuplatňuje sa.

- **Konzultácie so zainteresovanými stranami**

Neuplatňuje sa.

- **Získavanie a využívanie expertízy**

Neuplatňuje sa.

- **Posúdenie vplyvu**

Neuplatňuje sa.

- **Regulačná vhodnosť a zjednodušenie**

Neuplatňuje sa.

- **Základné práva**

Agresia Ruskej federácie voči Ukrajine je závažným porušením medzinárodného práva, ktoré spôsobuje a už spôsobilo Ukrajine a ukrajinskému obyvateľstvu obrovské škody. Cieľom súčasného návrhu je posilniť záväzok Únie, ktorým je zabezpečiť, aby prostredníctvom Komisie pre posudzovanie nárokov mohli byť takéto škody náležite nahradené, a to vrátane

tých škôd, ktoré vznikli v dôsledku porušenia základných práv zo strany Ruskej federácie, ako je právo na život, na nedotknuteľnosť osoby a na majetok, ako aj zákaz mučenia a neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania alebo trestu.

4. VPLYV NA ROZPOČET

Ako sa uvádza v návrhu nástroja, Ruská federácia by mala v súlade s medzinárodným právom znášať náklady na prácu Komisie pre posudzovanie nárokov. V návrhu nástroja sa však ďalej stanovuje, že kým si Ruská federácia nesplní svoju povinnosť, Komisia pre posudzovanie nárokov by mala byť financovaná z ročných príspevkov jej členov a z dobrovoľných príspevkov. Tieto príspevky sa považujú za preddavky na platby splatné Ruskou federáciou podľa medzinárodného práva a vymáhateľné od Ruskej federácie. Konkrétnejšie, ročné príspevky členov by mal určovať finančný výbor zhromaždenia na základe stupnice prijatej Organizáciou Spojených národov pre jej bežný rozpočet. Podľa návrhu nástroja sa neočakáva, že členovia budú prispievať do fondu na odškodnenie, ktorý bude zriadený na vykonávanie rozhodnutí Komisie pre posudzovanie nárokov, ktorými sa priznáva odškodnenie.

Preto, ak má Únia v úmysle zúčastniť sa ako člen na nástroji, ktorým sa zriaďuje Komisia pre posudzovanie nárokov, bude sa od nej vyžadovať, aby platila ročný príspevok. Ďalšie podrobnosti o finančnom vplyve Únie možno nájsť v legislatívnom finančnom výkaze pripojenom k tomuto návrhu.

V nariadení (EÚ) 2024/792, ktorým sa zriaďuje Nástroj pre Ukrajinu, sa stanovuje právny základ pre príspevok Únie na Komisiu pre posudzovanie nárokov do roku 2027. Na základe cieľov stanovených v nariadení (EÚ) 2024/792, a najmä v kapitole V, sa v článku 34 ods. 3 uvedeného nariadenia stanovuje, že „[p]omocou v rámci tejto kapitoly sa tiež posilňujú kapacity na predchádzanie konfliktom, budovanie mieru a riešenie predkrízových a pokrízových potrieb, a to aj prostredníctvom opatrení na budovanie dôvery a procesov, ktoré podporujú spravodlivosť, hľadanie pravdy, komplexnú obnovu po skončení konfliktu v záujme inkluzívnej a mierovej spoločnosti, ako aj zhromažďovanie dôkazov o zločinoch spáchaných počas vojny. V rámci tejto kapitoly sa môžu financovať iniciatívy a orgány zapojené do podpory a presadzovania medzinárodnej spravodlivosti na Ukrajine.“ Z toho dôvodu, keďže cieľom nástroja, ktorým sa zriaďuje Komisia pre posudzovanie nárokov, je presadzovať medzinárodnú spravodlivosť na Ukrajine prispievaním do mechanizmu, ktorým sa budú nahrádzať škody, ktoré utrpela Ukrajina a jej obyvateľstvo a ktoré boli spôsobené porušením medzinárodného práva Ruskou federáciou, sa v článku 34 ods. 3 nariadenia (EÚ) 2024/792 pre Úniu stanovuje vhodný právny základ na poskytovanie svojho finančného príspevku pre Komisiu pre posudzovanie nárokov do roku 2027.

Tieto výdavky by pokrýval rozpočtový riadok 16 06 03 01 – Prístupová pomoc Únie a iné opatrenia, pričom v príslušných rozpočtových poznámkach sa vysvetľuje, že táto položka „bude zahŕňať aj podporu [...] a ďalších opatrení, ktoré dopĺňajú opatrenia EÚ, ako sú mechanizmy zodpovednosti za ruskú útočnú vojnu“.

Pokiaľ ide o spôsob plnenia, na príspevok Únie na Komisiu pre posudzovanie nárokov sa vzťahuje článok 245 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) 2024/2509 z 23. septembra 2024 o rozpočtových pravidlách, ktoré sa vzťahujú na všeobecný rozpočet Únie (prepracované znenie)⁹, ktorý umožňuje Únii platiť členské poplatky orgánom, ktorých je Únia členom.

⁹ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) 2024/2509 z 23. septembra 2024 o rozpočtových pravidlách, ktoré sa vzťahujú na všeobecný rozpočet Únie (prepracované znenie), Ú. v. EÚ L, 2024/2509, 26.9.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj>.

5. ĎALŠIE PRVKY

- **Plány vykonávania, spôsob monitorovania, hodnotenia a podávania správ**

Pokiaľ ide o spôsob podávania správ, Rada môže určiť osobitný výbor v zmysle článku 218 ods. 4 ZFEÚ, s ktorým sa musí uskutočniť porada na účely vedenia rokovaní. Ak sa tento výbor určí, Komisia by mu mala pravidelne podávať správy o krokoch podniknutých podľa rozhodnutia Rady a pravidelne sa s ním radíť.

Vždy, keď o to Rada požiada, by jej Komisia mala podať správu o priebehu a výsledku rokovaní, a to aj písomne.

- **Vysvetľujúce dokumenty (v prípade smerníc)**

Neuplatňuje sa.

- **Podrobné vysvetlenie konkrétnych ustanovení návrhu**

Článok 1 obsahuje poverenie Komisie zúčastniť sa v mene Únie na rokovaniach o medzinárodnej dohode, ktorou sa zriaďuje Medzinárodná komisia pre posudzovanie nárokov pre Ukrajinu. V článku 1 sa ďalej stanovuje, že rokovania by sa mali viesť na základe smerníc Rady na rokovania uvedených v prílohe k rozhodnutiu.

V článku 2 sa stanovuje vymenovanie Komisie za vyjednávača Únie.

V článku 3 sa stanovuje určenie osobitného výboru, po porade s ktorým sa musia viesť rokovania.

V článku 4 sa stanovuje, že rozhodnutie je určené Komisii.

V článku 5 sa stanovuje nadobudnutie účinnosti rozhodnutia.

ROZHODNUTIE RADY,

ktorým sa Európska komisia poveruje zúčastniť sa v mene Európskej únie na rokovaníach o medzinárodnom nástroji, ktorým sa zriaďuje Medzinárodná komisia pre posudzovanie nárokov pre Ukrajinu

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 212 v spojení s článkom 218 ods. 3 a 4,

so zreteľom na odporúčanie Európskej komisie,

keďže:

- (1) V nadväznosti na nevyprovokovanú a neodôvodnenú útočnú vojnu Ruskej federácie proti Ukrajine¹⁰ prijalo Valné zhromaždenie Organizácie Spojených národov 14. novembra 2022 rezolúciu ES-11/5 s názvom „Ďalšie prostriedky nápravy a reparácie za agresiu proti Ukrajine“¹¹.
- (2) Okrem toho, že Valné zhromaždenie pripomenulo povinnosti štátov podľa článku 2 Charty Organizácie Spojených národov vrátane povinnosti vystríhať sa vo svojich medzinárodných vzťahoch hrozby silou alebo použitia sily proti územnej celistvosti alebo politickej nezávislosti akéhokoľvek štátu, vyjadrilo aj vážne znepokojenie nad stratami na životoch, núteným vysídľovaním civilného obyvateľstva, katastrofickým ničením infraštruktúry a prírodných zdrojov, stratami na verejnom a súkromnom majetku a hospodárskou katastrofou spôsobenou agresiou Ruskej federácie voči Ukrajine¹².
- (3) Valné zhromaždenie Organizácie Spojených národov uznalo, že Ruská federácia sa musí zodpovedať za akékoľvek porušenia medzinárodného práva spáchané voči Ukrajine. Okrem toho ďalej zdôraznilo, že Ruská federácia musí znášať právne dôsledky všetkých svojich medzinárodných protiprávných činov vrátane odškodnenia za ujmu, a to aj vrátane akejkoľvek škody spôsobenej svojimi protiprávnymi činmi.¹³
- (4) Podľa tohto rámca Valné zhromaždenie Organizácie Spojených národov uznalo potrebu zriaďiť, v spolupráci s Ukrajinou, medzinárodný mechanizmus na náhradu škody, straty alebo ujmy v dôsledku medzinárodných protiprávných činov Ruskej federácie na Ukrajine alebo voči Ukrajine¹⁴. Na tento účel odporučilo vytvorenie medzinárodného registra škôd, ktorý by slúžil ako listinný záznam dôkazov a informácií o nárokoch na náhradu škody, straty alebo ujmy spôsobenej všetkým dotknutým fyzickým a právnickým osobám, ako aj ukrajinskému štátu, v dôsledku

¹⁰ Dokument OSN A/ES-11/L.1.

¹¹ Dokument OSN A/RES/ES-11/5.

¹² Tamže, odôvodnenia 2 – 9.

¹³ Tamže, odsek 2.

¹⁴ Dokument OSN A/RES/ES-11/5, odsek 3.

medzinárodných protiprávných činov Ruskej federácie na Ukrajine alebo voči Ukrajine, ako aj na podporu a koordináciu zhromažďovania dôkazov.¹⁵

- (5) Výbor ministrov Rady Európy prijal 12. mája 2023 uznesenie CM/Res(2023)3, ktorým sa ustanovuje Rozšírená parciálna dohoda o registri škôd spôsobených agresiou Ruskej federácie voči Ukrajine.
- (6) S cieľom ďalej pokračovať v snahách o vyvodenie zodpovednosti smerom k vytvoreniu medzinárodného mechanizmu na náhradu škody, straty alebo ujmy, ako aj v dôsledku medzinárodných protiprávných činov Ruskej federácie na Ukrajine alebo voči Ukrajine, štáty prijali stupňovitý prístup, pričom sa rozhodli najprv zriadiť register, po čom majú nasledovať ďalšie prvky mechanizmu odškodňovania, a to konkrétne Komisia pre posudzovanie nárokov a fond na odškodnenie. Tento prístup sa odrazil v štatúte registra, v ktorom sa uznáva, že register vrátane jeho digitálnej platformy so všetkými údajmi o nárokoch a dôkazoch, ktoré sú v ňom zaznamenané, je chápaný ako prvá zložka mechanizmu odškodňovania, ktorý sa má zriadiť samostatným medzinárodným nástrojom v spolupráci s Ukrajinou a príslušnými medzinárodnými organizáciami a orgánmi.
- (7) Únia potom, ako sa 11. mája 2023 pripojila k registru škôd ako zakladajúci pridružený člen prostredníctvom oznámenia generálnej tajomníčke Rady Európy, 22. júla 2024 zmenila svoj štatút z pridruženého člena na účastníka.
- (8) Európsky parlament a Rada prijali 29. februára 2024 nariadenie (EÚ) 2024/792, ktorým sa zriaďuje Nástroj pre Ukrajinu, ktorým spoluzákonodarcovia okrem iného poskytli právny základ pre pomoc pre iniciatívy a orgány zapojené do podpory a presadzovania medzinárodnej spravodlivosti na Ukrajine, a to aj pokrytím finančného príspevku Únie na register škôd.
- (9) V roku 2024 Úrad prezidenta Ukrajiny, Ministerstvo zahraničných vecí Ukrajiny, Ministerstvo zahraničných vecí Holandského kráľovstva a register škôd voči Ukrajine pozvali štáty, ktoré podporili prijatie rezolúcie Valného zhromaždenia Organizácie Spojených národov A/RES/ES-11/5, na prípravné zasadnutia týkajúce sa medzinárodného nástroja na účely zriadenia Komisie pre posudzovanie nárokov pre Ukrajinu v holandskom Haagu. Očakáva sa, že prvé formálne kolo rokovaní sa uskutoční v marci 2025.
- (10) Sekretariát registra škôd pripravil „predbežný návrh“ medzinárodného nástroja na zriadenie komisie pre posudzovanie nárokov pre Ukrajinu. „Predbežný návrh“ obsahuje ustanovenia o mandáte, funkcii, právnom postavení, sídle, členstve a účasti, organizačnej štruktúre, financovaní a rozpočte Komisie pre posudzovanie nárokov, ako aj o postupe preskúmania nárokov, členstve Ruskej federácie a presune práce registra škôd.
- (11) Vzhľadom na záujem Únie opätovne potvrdiť svoj pevný záväzok, pokiaľ ide o zabezpečenie, aby Ruská federácia znášala právne dôsledky svojich medzinárodných protiprávných činov voči Ukrajine vrátane povinnosti nahradiť akúkoľvek škodu, stratu a ujmu spôsobenú uvedenými činmi, je vhodné, aby sa Únia zúčastňovala na rokovaníach o medzinárodnom nástroji, ktorým sa zriaďuje komisia pre posudzovanie nárokov,

¹⁵

Tamže, odsek 4.

PRIJALA TOTO ROZHODNUTIE:

Článok 1

Komisia sa týmto poveruje rokovať v mene Únie o medzinárodnom nástroji, ktorým sa zriaďuje Medzinárodná komisia pre posudzovanie nárokov pre Ukrajinu.

Článok 2

Rokovania sa povedú na základe smerníc na rokovania uvedených v prílohe.

Článok 3

Komisia sa týmto vymenúva za vyjednávača Únie.

Článok 4

Účasť Únie na rokovaniach uvedených v článku 1 sa uskutočňuje po porade s osobitným výborom určeným v súlade s článkom 218 ods. 4 ZFEÚ.

Komisia podáva osobitnému výboru uvedenému v prvom pododseku pravidelne správy o krokoch prijatých podľa tohto rozhodnutia a pravidelne sa s ním radí.

Článok 5

Toto rozhodnutie je určené Komisii.

V Bruseli

*Za Radu
predseda/predsedníčka*